

Vedtatt i DELKs Rådsmøte 14, 2018.

Diakoni i Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn (DELK)

1. Innledning

I mars 2010 vedtok DELKs daværende hovedstyre et styringsdokument for diakonispørsmål – Diakonitjenesten i DELK. Våren 2017 nedsatte tilsynsmannen på vegne av DELKs hovedstyre et utvalg som med utgangspunkt i dette dokumentet skulle

”utarbeide et forslag til en helhetlig strategi for diakonitjenesten i DELK slik at det legges best mulig til rette for at den enkelte menighets ansvar for en god diakonitjeneste blir best mulig ivare tatt” (utrag fra mandatet)

Utvalgets mandat ble vedtatt av DELKs rådsmøte i april 2016.

Behovet for å revidere og utvide styringsdokumentet fra 2010 kan blant annet ses i lys av nye grunnregler for kirkesamfunnet og senere strategiplanarbeid som utfordrer menighetene til større fokus på diakoni ut fra de utfordringer som til enhver tid vil være i samfunnet. Det er også stilt spørsmål om DELK burde ha en egen diakonidefinisjon.

Grunnregler for DELK

Allerede i formålsbestemmelsen i grunnreglene (§ 2), framgår at diakoni er en helt sentral del av kirkesamfunnets oppgave, sammen med forkynnelse, sakramentforvaltning, annet menighetsarbeid, drift av kristne skoler og misjonsarbeid. I grunnreglenes bestemmelse om organisering av den enkelte menighet (§ 8.2), framgår at det er den enkelte menighet som velger personer til diakonitjeneste.

Strategiarbeid

I strategiplanene er diakoni behandlet sammen med misjon. Målene er eksempelvis uttrykt slik:

1. *å utvikle tanken om misjonale / utadvendte menigheter som viser omsorg for det hele menneske*
2. *å styrke arbeidet med å nå mennesker i nærmiljøet med både evangeliet og menneskelig omsorg*

Blant tiltak for å oppnå målene er blant annet nevnt:

- *utvikle menighetsdiakonien videre, med fokus på eldre, ensomme, sjelesorg, samlivskurs etc.*
- *ta sosialt ansvar for mennesker i nød; f. eks marginaliserte / utsatte i nærrområdene*
- *legge til rette for at menighetene kan møte utfordringen fra flyktninger, asylsøkere og innvandrere, og bli gode åndelige hjem for dem*
- *utfordre til miljøbevisste menigheter, og bidra til at Guds skaperverk, natur og ressurser bevares*

Dette dokumentet erstatter og utdyper styringsdokumentet fra mars 2010.

2. Grunnlag og bakgrunn for diakoni i DELK

2.1 DELKs definisjon av diakoni

Diakoni er kirkens omsorgstjeneste forankret i Guds ord og sakramentene. Menigheten kalles til å bygge et fellesskap som i Kristi kjærlighet tjener mennesker i ord og handling. Diakonien skal på en særlig måte rettes mot dem som har utfordringer og vanskeligheter.

Det er viktig å avklare hva diakoni er og dermed hva den ikke er. All omsorgstjeneste er ikke diakoni, men diakoni er den kristne kirkes tjeneste, forankret i Guds ord og sakramentene. Gjennom dåp og nattverd møter Gud oss konkret med sin frelse og nåde. Den kristne dåp innlemmer oss i Kristi kirke og i nattverden uttrykkes det kristne fellesskapet konkret. Samtidig er det avgjørende å peke på hvem det er som er kalt til diakoni, at det er hele menighetens oppgave. Definisjonen gir også hjelp til å forstå at det er tale om tjeneste i både ord og handling. Vi skal tjene i og med Kristi kjærlighet. Denne kjærlighet skal særlig rettes mot mennesker i åndelig og legemlig nød, nær og fjern. Det er også viktig å være seg bevisst at det kan variere fra tid og situasjon hvem som har behov for diakoni og hvem som yter diakoni. Slik sett har diakoni elementer av gjensidighet.

2.2 Om diakoni i Det nye testamene (NT)

I NT er ord som har med diakoni å gjøre, brukt i ulike sammenhenger. Slike ”diak”-ord er diakonia, diakonos og diakonein. Diakonia oversettes vanligvis med tjeneste, diakonos med den som utfører tjenesten og diakonein med det å tjene. Bruken av disse ordene i NT gir oss et bilde av hvordan diakonitjenesten ble utført hos de første kristne. Dette gir oss hjelp til å forstå hvor viktig diakoni og diakonitjeneste er også i dag. Men vi kan likevel ikke si at NT gir detaljerte retningslinjer for hvordan diakontjenesten skal se ut eller organiseres i dag.

Tidligere har diakonos i NT blitt sett som en person som har en ydmyk og selvutslettende tjeneroppgave. Senere har bibelforskere kommet til at begrepet må utvides til også å omfatte

- en som oppvarter ved måltider,
- en som er betrodd viktige oppgaver og har ansvar for at de blir gjennomført
- en budbærer av viktige beskjeder

Omsorg for fattige og andre som befinner seg i utkanten av samfunnet, står sentralt i Jesu forkynnelse, og også i hans handlinger og prioriteringer. I Luk 4,18-19 er det sitert fra Jesaja om bl.a at fanger skal få sin frihet, og det skal ropes ut et nådens år. Matt 11,4-5 forteller om blinde som ser, døve hører og evangeliet forkynnes for fattige.

Jesus levde og virket midt blant de fattige og dem som ikke var regnet med i samfunnet. Han viste omsorg for syke og lidende, inkluderte utstøtte og talte imot hykleri og urett. Ved å gjøre dette, viser Jesus at han så det enkelte menneskes behov, også på det menneskelige plan. Jesus viste denne omsorgen parallelt med at han så og åpenbarte menneskenes åndelige behov, og pekte på seg selv som veien til Guds rike. Diakoni er derfor et oppdrag også til kirken i dag på samme måte som forkynnelsen er det. Forkynnelse og diakoni må gå hånd i hånd.

For de første kristne var fellesskapet og det å holde nattverdmåltid en naturlig og viktig del. Agapemåltidet skulle både tjene som en forlengelse av nattverdsmåltidet som Jesus innstiftet, og fungerte som nødvendig utdeling av mat til fattige. Oppgaven eller tjenesten diakonene utførte, diakonia, besto av både bordfellesskap der de ”trengende” også fikk mat og forkynnelse.

I Paulus sine brev brukes ordet diakonos på en måte som tydeliggjør at det handler om å utføre et oppdrag som Gud som arbeidsgiver har bestemt. Eksempler er 1 Kor 3,5 – ”Begge gjorde vi det Herren hadde satt oss til”, 2 Kor 6,4 – ”Nei, vi viser oss som Guds tjenere på alle måter”, og Ef 3,7 – ”Jeg ble en tjener for dette evangeliet da Gud med sin veldige kraft ga meg sin nådegave”.

Det er tydelig i NT at både kvinner og menn var diakoner. Paulus skriver om kvinnen Føbe at ”hun er en som har tatt seg av mange” (Rom 16,1-3). Om det betyr at hun har vist stor gjestfrihet og / eller om hun har hjulpet folk i vanskeligheter, er uvisst. Det antas at hun var en betrodd kvinne, og at hun befant seg i en posisjon slik at hun kunne ta selvstendige avgjørelser og handle når hun fant det nødvendig. I 1 Tim 5,3-16 står det om enkene i menigheten som fikk betrodde oppgaver som gjaldt gjestfrihet, utdeling av mat og at de generelt gjorde gode gjerninger.

2.3 Diakoni i den kristne kirke gjennom historien

Oldkirken

Oldkirken regnes for å være fra den tiden da de første kristne, ”øyenvitnene”, var gått bort, og fram til ca år 476, da det vestromerske imperium falt.

I denne tiden var det enorm kirkevekst. Menighetene fikk faste, organiserte strukturer. Hvert område fikk en biskop, og diakoner var deres nærmeste medarbeidere. Det ble etter hvert praksis at det ikke skulle være flere enn sju diakoner under én biskop, slik som ”de sju” som ble innsatt av apostlene i Apgj 6. Etter som oppgavene stadig ble mer omfattende, fikk diakonene assistenter - subdiakonere. Kirkens radikale budskap om alle menneskers likeverd var også med å bidra til denne store kirkeveksten. Ubetinget omsorg for fattige og nødlidende var godt nytt for mange.

I tillegg til å være datidens helse- og omsorgsvesen, tok kirken opplæringen i kristen tro svært alvorlig. Dåpsopplæringen, katekumen, varte i tre år, og var diakonene og diakonissenes ansvar. De var også med da biskopen døpte kandidatene slik vi ser i Apgj 8, 26-39, om diakonen Filip som lærer den egyptiske vismannen, og får ham døpt. Skriftlige kilder bekrefter at diakoner deltok i liturgien i kirken. Diakonere hadde også mest sannsynlig ansvar for å dele ut både mat og penger til trengende.

Nattverden var fortsatt også et måltid (agapemåltid), og diakoner hadde ansvar for organiseringen. Oppgaven var todelt; de oppvartet dem som kunne være til stede under måltidet, men hadde også ansvar for å bringe måltidet ut til dem som av en eller annen grunn ikke kunne være med i fellesskapet. Nattverdsmåltidet fungerte som en brobygger mellom gudstjenesten og omsorgstjenesten. Diakonenes oppgave var å videreføre tradisjonen fra urmenigheten med måltid og disippelfellesskap med Jesus i sentrum.

I de eldste skriftlige kildene omtales at diakoner var betrodd intet mindre enn Jesu Kristi tjeneste på jorden. Organisatorisk var de biskopenes nærmeste medarbeidere, - biskopens høyre

hånd. Oppgavene innebar blant annet å stå for utdelingen av midler til de fattige. De rådde over mye. Kirken endret praksisen med nattverden, den var ikke koplet opp mot et måltid lenger, og presterollen ble styrket. Prestene overtok mange av biskopens liturgiske oppgaver. Diakonene havnet nå nederst i triaden biskop-prest-diakon. Klostersvesenet vokser frem, og kirken mister sin rolle som sosialaktør. Munker og nonner tar over mye av ansvaret for fattige og syke.

Middelalderen

Rundt år 1000 var den vestlige verden preget av kriger, hungersnød og epidemier. Den sosiale nøden var stor og rammet mange. Det førte med seg store diakonale oppgaver.

Keiser Karl den store omtalte seg selv som diakon, og holdt en trontale som er hentet nesten ordrett fra Matt 25. Han påtok seg ansvar for den karitative (omsorgsrelaterte) diakonien.

Fattigdom var et stort problem, og det ble innført tiggerordener. Dette førte i sin tur til avlatshandelen som gikk ut på at man kunne kjøpe seg frelse ved å gjøre barmhjertighetsgjerninger eller gi penger til kirkens arbeid. Man kan derfor si at diakonale oppgaver og måten de ble løst på, dannet et bakteppe for reformasjonen.

Reformasjonen

I 1517 hengte Luther opp sine 95 teser på kirkedøra i Wittenberg. Det var særlig kirkens praksis med avlat, skjærsild og hvordan man kunne betale seg til frelse, han kritiserte. Luther forkynte at man ikke blir frelst ved gode gjerninger og kjøp av kirkens tjenester, men at en kristen likevel vil ha omsorg for sin neste.

På samme måte som Luther understreket det ansvaret enhver døpt kristen har som ”åndelige prester” (det allmenne prestedømmet), påpekte han også det ansvaret enhver døpt kristen har for å praktisere kristen nestekjærlighet (den allmenne diakoni). Luther skriver at et kristent menneske ikke lever i seg selv, men i Kristus og sin neste, - ellers er man ingen kristen. Den kristne lever i Kristus ved troen, og i sin neste ved kjærligheten. Ved troen rykkes han oppover til Gud, og ved kjærligheten trekkes han igjen nedover til sin neste. Likevel er og blir man alltid i Gud og hans kjærlighet. (Fra traktaten ”Om den kristne frihet”)

Etter reformasjonen

Etter reformasjonen vokste det frem diakonale institusjoner, spesielt i Tyskland. Disse tok over ansvaret for å ivareta samfunnets omfattende helse-og omsorgsbehov.

Diakonale institusjoner ble også etablert i Norge. I 1889 grunnla Hartvig Halvorsen Diakonhjemmet. Målgruppen var syke og fattige som levde på samfunnets skyggeside. Diakonutdanningen ble grunnlagt, og diakoner ble vigslet i institusjonene. Kort oppsummert var diakonien preget av det å yte omsorg for de til enhver tid ”trengende”. I 1919 fant den første kirkelige diakonvigslingen sted. Det hadde vokst frem et ønske om at diakonien skulle være forankret i kirken og at diakonen skulle ha kirken som sin arbeidsgiver.

Kvinnelige diakoner i historien

Som nevnt omtaler NT både kvinnelige og mannlige diakoner. Mye tyder på at kvinnelige diakoner fram til middelalderen var likestilt med mannlige når det gjelder utdeling av penger og mat, og å utøve omsorg. Da diakonene ble første trinn på vei mot prestetjeneste i den katolske kirken, ble det menn som fikk disse oppgavene. Etter reformasjonen ble det igjen plass til kvinnelige diakoner. Disse hadde mye av den samme rollen som de hadde hatt i oldkirken, nemlig den direkte omsorgen for syke og fattige. Da de diakonale institusjonene kom til Norge, fikk både mannlige og kvinnelige diakoner enda mer fremtredende roller.

2.4 Diakoni i lys av Haugevekkelsen og DELKs tradisjon

Haugevekkelsen

Mange historikere mener at omsorgen for fattige og syke i Norge - særlig på landsbygda - ble dårligere etter reformasjonen enn den var tidligere. Dette har sammenheng med at Luther lærte at det var nytteløst å hjelpe fattige og syke og å gi penger til kirken, med sikte på å oppnå nåde og velvilje hos Gud.

Gjennom årene etter reformasjonen ble det særlig i Danmark-Norge en stadig tettere kontakt mellom kirkens ledere, det vil si prestskapet, og den verdslige myndighet. Særlig på landsbygda ble presten av den menige mann og kvinne oppfattet som selve myndigheten, ved siden av lensmannen. I denne tidsepoken oppsto pietismen i Tyskland og senere Danmark. Pietismen var en vekkelse blant lutherske kristne, som la vekt på viktigheten av en ekte omvendelse og et personlig kristenliv. I samsvar med Luthers lære, innebær et personlig kristenliv også omsorg for sine medmennesker (sin neste).

Pietistiske konger av Danmark-Norge innførte lover og ordninger som tok sikte på at fattige og syke skulle få nødvendig hjelp gjennom verdslige ordninger. Dette førte til at ordninger for sosial omsorg ble etablert og forbedret utenfor kirken, men hvor den lokale presten likevel var en sentral aktør når det gjaldt administrasjonen. Men siden sosial omsorg var preget av påbud og forbud, ble det lite rom for å drive en diakonivirksomhet innen kirken som var basert på enkeltmenneskets medmenneskelige omsorg motivert av troen.

Bondegutten Hans Nielsen Hauge ble født da pietismen preget kirken i Norge. Hauge mente at sann kristendom måtte bestå i en ekte omvendelse og en tydelig kristen livsførsel. Hauge oppfordret bønder og andre småkårsfolk til å utnytte naturressursene og til å skape arbeidsplasser. Men de som på denne måten klarte å tjene mer enn de strengt tatt trengte, ble oppfordret til å dele med dem som hadde mindre. Hauge forkynte viktigheten av et levesett preget av "gudsfrykt med nøysomhet" for alle. Et sitat fra Hauge lyder slik: «Overalt hvor Gud viser deg en mulighet til å praktisere kjærlighet mot fattige, syke og nødlidende, så bruk denne muligheten. For den som lever i kjærlighet, den lever i Gud.»

Tilhengerne av Hauge utgjorde såkalte "vennesamfunn" som både hadde oppbyggelsesmøter sammen, og som drev handel med hverandre, og samarbeidet om daglig praktisk arbeid. Det utviklet seg derfor sterke bånd innen dette vennesamfunnet, og tilsvarende skepsis til dem som sto utenfor. Det var derfor naturlig at Hauge-vennene først og fremst praktiserte sitt diakonale ansvar innen vennesamfunnet, selv om de også praktiserte sin "kristenplikt" overfor andre nødlidende som kom i deres vei.

DELKs tradisjon

DELKs stiftere tilhørte en kjerne blant Haugevennene. De første medlemmene var stort sett bønder og husmenn. For DELKs stiftere var det viktig å undervise barna slik de mente var rett, og ikke slik myndighetene påla lærerne å gjøre. For å oppnå dette måtte de etablere sitt eget kirkesamfunn utenom statskirken. Kirkesamfunnet kopierte så mye som mulig fra den offisielle kirken de måtte melde seg ut av, det vil si de ordninger som var gjeldende i kirkene på landsbygda på Østlandet rundt 1870. Siden disse kirkene ikke hadde noen organisert diakonitjeneste, var det således heller ikke aktuelt for de første DELK-menighetene med noe slikt.

Derimot vet vi at det personlige kallet til å utføre diakoni – den allmenne diakonien, sto svært sterkt. Diakonien ble utført i pietismens og Hauges ånd, blant annet slik at den som utførte tjenesten ikke skulle snakke om det. Haugevennene pekte stadig på faren med egen ære og stolthet. Tjenestene rettet seg nok mest naturlig til familie og andre DELK-medlemmer. Prinsippet om at når ett lem lider, så lider de andre lemmene med, var en sterkt følt realitet. Samtidig vet vi at mange DELK-medlemmer også så det som helt naturlig å bistå naboer og bygdefolk når dette var nødvendig.

Erik Pontoppidans "Sannhet til Gudfryktighet" var en aktiv veileder for hvordan man skulle innrette livet sitt. De aller fleste visste godt hva svaret var på spørsmålet "Er det da helt nødvendig å gjøre sanne gode gjerninger?" Svaret begynte slik: "Ja, det er helt nødvendig for alle som vil bli salig, for gode gjerninger er en synlig konsekvens av Kristi gjensløsning, ..." I et annet svar sto det at slike gjerninger ikke skulle gjøres av "lovens tvang", men "frivillig og drevet av troen og nåden, til Guds ære og til min nestes beste." På spørsmålet "Hvem er min neste", begynner svaret slik: "Alle mennesker" og slutter slik: "i særlig grad de vi vet lider nød og som vi kan hjelpe". Et annet spørsmål var hva de syv siste budene lærer når det gjelder min neste. Siste del av svaret var at en skulle "ved enhver anledning gjøre det samme mot min neste som jeg ønsker gjort overfor meg selv".

Når det gjelder ansvaret for barn som mistet foreldrene, ble det oppfattet slik at fadderne hadde et særlig ansvar. Dette ansvaret omfattet også å sørge for barnet dersom det ble foreldreløst, noe som ikke sjelden hendte i forbindelse med blant annet tuberkulose og spanskesyke ved forrige århundreskifte. Det er derfor lett å finne eksempler på foreldreløse DELK-barn som er vokst opp hos sine faddere.

Eldstebrødrene i menigheten ble ansett å ha ansvar for diakonale tjenester. I den opprinnelige kirkekonstitusjonen for DELK står det om de eldstes ansvar: "Hver menighet skal velge sine eldste, som skal ha tilsyn med alle forhold i kirken, slik som medlemmenes daglige forhold og omstendigheter, ...". Helt opp til vår tid har besøk hos syke og gamle vært ansett som en vesentlig del av eldstetjenesten. Når de eldste avdekket sosiale behov, må vi regne med at de eldste tok kontakt med medlemmer som de mente hadde ressurser til å bidra, - for eksempel med økonomisk bidrag, skaffe arbeid, eller kanskje til å ta et barn eller to til oppfostring.

På denne bakgrunn kan det trygt hevdes at heller ikke en form for organisert diakonitjeneste er noe nytt fenomen i DELK-menighetene.

3. Det kristne fellesskapet og diakoni

Drivkraften for all diakoni har utgangspunkt i troen på Gud, inspireres av Jesu liv og gjerninger og næres av kirken.

I Apostlenes gjerninger leser vi om utnevnelsen av de første diakoner, og hva slags tjeneste de skulle ha. Som i de første kristne menigheter tenker vi om diakonitjenesten at den er ikke en valgfri tjeneste i kirken. Det er heller ikke slik at man skal ha en diakonitjeneste bare hvis noen har en spesiell nådegave i den retning. Den er en del av kirkens oppdrag og oppgave, og en selvsagt tjeneste i enhver menighet.

Diakoni er både holdning og handling. Kjærligheten til Gud og vår neste er viktig i vår tro. Å gjøre troen om til handling innebærer å spørre: «Hvem er min neste» og «hva vil du at jeg skal

gjøre for deg»? Denne grunnholdningen til mennesker vil prege oss som fellesskap og enkeltpersoner.

En trinitarisk diakoniforståelse

En trinitarisk diakoniforståelse synliggjør og begrunner innholdet i kirkens diakoni i lys av de tre trosartiklene. Samtidig setter den fokus på kirkens tjenende identitet som en del av oppdraget om å bringe evangeliet om Guds kjærlighet til alle mennesker. Det er dette oppdraget mennesker er skapt, utsendt og utrustet til.

Diakonien er forankret i alle tre trosartikler.

1. I troen på Gud som Skaper og opprettholder.
2. I troen på frelseren Jesus Kristus som kom for å tjene, helbrede og lege.
3. I troen på Den hellige Ånd som leder oss gjennom livet, i ferdiglagte gjerninger.

3.1 Skapelsesforståelse som grunnlag for diakoni

Diakonien sett i et skapelsesperspektiv vektlegger at Gud er den som skaper og opprettholder alle ting. Gjennom sitt skaperverk gir Gud oss det vi trenger, han skaper på nytt og han gjenoppretter det som er brutt og ødelagt.

At Gud har skapt alle mennesker, innebærer et unikt menneskeverd. Gud ga menneskene ansvar for å ta vare på skaperverket, det innebærer at vi fordeler ressurser og verner om menneskers liv. Guds oppdrag til menneskene om å forvalte hans skaperverk innebærer også en diakonal tjeneste for våre medmennesker i form av omsorg for syke, og mennesker i nød. Vi oppfordres til å hjelpe der nød og urett rammer våre medmennesker. Slik sett må kirkens omsorg ikke begrenses til kirkens medlemmer, men gjelde alle mennesker. Det gir også perspektiver på kirkens verdensvide tjeneste.

På denne måten settes kirkens diakoni i sammenheng med Guds opprettholdende og skapende gjerning. Kirkens fellesskapsbyggende arbeid har sin forankring i at menneske er skapt til relasjon og fellesskap, med Gud og med hverandre.

3.2 Kristusforståelse som grunnlag for diakoni

Diakonien har tradisjonelt hatt sin sterkeste begrunnelse i en kristologisk forståelse. Jesus er dypest sett vår diakon – han er forbildet for all kristen tjeneste. Jesus sa selv at han var kommet «ikke for å la seg tjene, men for selv å tjene» (Matt 20,28). Dette viste han i handling da han vasket disiplenes føtter. Mange fortellinger i NT vitner om hans barmhjertighet og omsorg for dem som lider. Diakoni forstås som en fortsettelse av Jesu helbredende gjerning på jorden. Menigheten er kalt til å være Jesu hender og føtter. Diakonien arbeider for at «Kristi kjærlighet skal bli synlig blant oss».

Jesus ble av mange kritisert for sine møter og sitt samvær med de utstøtte og vanskeligstilte i samfunnet. I et diakonalt perspektiv blir Jesu liv og virke et eksempel og en modell for holdninger, metoder og innhold i menighetens diakonale arbeid. Her understrekes det handlende aspektet ved diakonien.

Disiplene som fulgte Jesus, var kalt til et liv i etterfølgelse og et liv i tjeneste. Det tydeliggjøres i NT hva et slik liv innebærer og hva som bør kjennetegne et disippelfellesskap.

3.3 Kirkeforståelse som grunnlag for diakoni

Kirken er sendt ut med oppdrag om å tjene. Denne tjenesten er rettet mot hele mennesket og innebærer et forkynnende og legende perspektiv. Dette tydelige oppdraget bør få konsekvenser for menighetsfellesskapets arbeid.

I den tredje trosartikkel er det Den hellige ånds gjerning som står sentralt. Det er Ånden som utruker de utsendte til å ivareta det oppdrag de skal utføre. Den hellige ånd kan utruste fellesskapet med nådegaver til å helbrede, til å hjelpe og til annen diakonal tjeneste. Diakonien forankres ikke i den enkeltes lyst og interesser, men i det felles ansvaret som den kristne menighet har for sine medlemmer og alle mennesker. I diakonitjenesten kommer man på en særlig måte på kirkens vegne.

Oppgaven til de utsendte disiplene – og dermed kirken, er å forkynne at Guds rike er nær og helbrede syke. Dette gir grunnlag for å tolke kirkens omsorgstjeneste som en viktig del av kirkens arbeid.

De utsendte var Jesu medarbeidere og representerte Ham. En slik representasjon innebærer et oppdrag for kirkens Herre, og samtidig et løfte om at Han vil gå med dem. Dette løftet om nærvær gjelder for den troende menighet også i dag.

Diakonitjenesten skal søke å knytte mennesker til sakramentene og gudstjenestefellesskapet i menigheten. Gjennom dåpen er vi kalt til etterfølgelse. Diakonien er alle døptes ansvar, og de kristne er døpt til et liv i tjeneste. Diakonien har sitt utspring i nattverdsmåltidets fellesskap. Nattverden fastholder og styrker menigheten som Kristi legeme som et tjenende fellesskap. I nattverden henter vi styrke til diakonal tjeneste. Det er Kristi kjærlighet vi skal ta med oss og bringe videre.

I vår kirkes utgangsbønn takker vi Gud for at han lærer oss hva vi skal tro og gjøre. Vi ber om hjelp til å bli styrket i troen og fornyet til tjeneste og et hellig liv.

Gud trenger ikke våre gjerninger for at vi skal bli frelst, men i et fellesskap trenger menneskene hverandres gode gjerninger, som en del av helliggjørelsen.

4. Diakoni i praksis – organisering av diakonien

Nedenfor pekes på den enkelte menighets utfordringer innen diakoni, og hvordan disse utfordringene kan møtes.

4.1 Utvikling av diakonien i menighetene - hvordan skape og utvikle diakonale menigheter

Den diakonale tjenesten er viktig for kirkens identitet. For det første handler det om at kirken må være kirke fullt og helt. Diakoni som et handlende aspekt ved kirken gir et helhetlig vitnesbyrd om evangeliet. For det andre er omsorgstjenesten med å gjøre kirken troverdig. Fokuset for menighetsstrukturen må være å bygge en menighet som tar på alvor at ord og handling er to dimensjoner ved evangelieformidlingen. Å bygge menighet er å gi rom for de gaver og den utrustning som Den hellige ånd gir.

Den allmenne diakoni

I likhet med det allmenne prestedømme kan vi snakke om en allmenn diakoni. Jesus sier at alle er kalt til å tjene hverandre (Matt 20,26). Den allmenne diakonien er det kallet til tjeneste som gjelder alle kristne. Kjernen her er at alle troende skal utøve diakoni i sin hverdag, mot naboer, kollegaer, familie og venner. Alle skal i kraft av sin dåp, som medlem i et menighetsfellesskap og med sin tro, vise medmennesker empati og omsorg. Den allmenne diakoni utøves på individplan – mellom enkeltmennesker.

Den organiserte diakoni

Den organiserte diakonien har sin forankring i kirken og er en ordnet tjeneste, planlagt og utført av dem som er valgt av menigheten til denne oppgaven. En faglig basert diakoni, med sine refleksjoner og målrettethet er en del av dette.

Noen diakonale oppgaver krever at man arbeider sammen – løfter i flokk. Da synliggjøres at det kristne fellesskapet også er et tjenestefellesskap. Det skaper et felles engasjement og styrker muligheten for å nå de målene en setter seg.

Den organiserte diakonien ordnes som en del av menighetsfellesskapet og utøves både innad i menigheten og i utadrettede tiltak.

Ansvarsområder for den organiserte diakoni

Den organiserte diakoni handler om at kirken ivaretar sitt ansvar for medmennesker i lys av de tre trosartikler, slik det er omtalt foran i kapittel 3. Organisering, planlegging og gjennomføring av diakonien bør derfor ta utgangspunkt i denne tredelingen.

1. Skapelsesforståelse: Omsorg for syke og dem som ellers er svake, og for mennesker som rammes av nød og urett (vern og omsorg)
2. Kristusforståelse: Følge kallet til menigheten om å være Jesu hender og føtter, og arbeide for at «Kristi kjærlighet skal bli synlig blant oss» (tjeneste)
3. Kirkeforståelse: Bygge fellesskap og tjeneste med utgangspunkt i nattverdfellesskapet) (fellesskap, oppdrag og utrustning)

Av formålsparagrafen i DELKs grunnregler fremgår at formålet skal nås ”gjennom forkynnelse og sakramentsforvaltning, gjennom diakoni og annet menighetsarbeid, drift av kristne skoler, og misjonsarbeid.” Å bygge fellesskap er en av hovedoppgavene for menighetene i en tid da så mye rakner. Diakoni er blant annet å legge til rette for gode fellesskap. Det handler både om å utruste og styrke menigheten i tro og tjeneste, men også om å nå ut og bli flere.

Stikkordsmessig kan den organiserte diakonien i menigheten omfatte:

- Menighetens omsorgstjeneste
  - Besøktjeneste og annet arbeid for ensomme, syke, beboere på institusjoner, familier som trenger ekstra ressurser.
  - Sørge for nattverd for dem som ikke kan delta i menighetens gudstjenestefellesskap
  - Forbønnstjeneste
  - Sjelesorg og andre former for samtale
  - Kirkeskyss
  - Praktisk tilrettelegging i kirkerommet, for eksempel lyd, bilde, fysisk framkommelighet.

- Menighetens fellesskapsbyggende arbeid
  - Bygge nettverk og relasjoner
  - Skape arenaer for fellesskap
  - Smågrupper og husfellesskap
  - Favne generasjonsmenigheten på ulike måter
- Menighetens utadrettede tjenester
- Samarbeid med offentlige institusjoner og andre
- Skolesamarbeid

Diakonitjenesten i menighetene må ta hensyn til at de består av mennesker i ulike livssituasjoner og ulik familiestatus. En viktig oppgave for diakonien er å bidra til at mennesker som ellers faller utenfor, blir inkludert på en respektfull måte. Tjenesten omfatter alle mennesker i sine ulike livssituasjoner, fra vugge til grav. Det bør legges til rette for at både barn, ungdom, voksne og eldre finner sin plass i fellesskapet.

Eksempler på utadrettet diakoni som allerede drives i flere menigheter, er arbeid blant medmennesker som er flyktninger og innvandrere, og som ofte har en kulturbakgrunn svært forskjellig fra oss.

En diakonitjeneste i en DELK-menighet med medansvar for skoledrift, bør arbeide innenfor triangelet kirke – hjem – skole. Diakonien bør søke å skape gode møteplasser der menighet, hjem og skole kan være sammen. Fellesskapstiltak som knytter familiene i skolen til menigheten, er en del av dette diakonale arbeidet. Mange lærere i DELKs skoler yter en diakonal innsats gjennom sin kontakt med barn og foreldre. Også menighetens diakonale tjeneste kan rettes mot disse med for eksempel sjelesorg og annen livshjelp.

4.2 Tilrettelegging og organisering av diakonien i menighetene

Det er den enkelte menighets oppgave å definere hvilke diakonale oppgaver og tjenester som skal utføres. Den diakonale tjenesten organiseres gjennom et diakoniutvalg og minst en diakon / diakonimedarbeider.

Det viser seg ofte at den enkelte menighet har noen i sin midte som kjenner et særlig ansvar for diakonien og som har evner og gaver til dette. Noen har spesielle gaver til samtaler og sjelesorg. Dermed er nådegavetenkningen relevant, jf Rom 12,7: «La den som har en tjeneste, ta vare på tjenesten.» Det er uansett viktig at det legges til rette for utrustning og opplæring til diakonale tjenester i menigheten.

Alle DELK-menigheter kan ikke organisere diakonien på samme måte. Til det er menighetene for ulike. En må være seg bevisst menighetens sammensetning, og dens plassering i et nabolag, i en bydel, bygd eller en by. Når det gjelder den utadrettede diakoni bør en tenke gjennom hvordan mennesker i nærområdet kan oppleve at DELK-menigheten er et omsorgsfellesskap som de gjerne vil være en del av.

Hver menighet bør også tenke gjennom om det diakonale arbeidet er tjent med å samarbeide med andre DELK-menigheter, for eksempel ved et felles diakoniutvalg og / eller en felles diakon.

Diakoniutvalg

Alle menigheter bør ha et diakoniutvalg som leder og ordner diakonitjenesten, slik mange av menighetene allerede har. Medlemmene til diakoniutvalget bør velges av menighetsmøtet i henhold til Grunnreglenes § 8.6.

Diakoniutvalget bør bestå av personer som i størst mulig grad representere bredden av menighetens medlemmer. Dette øker muligheten for å se de ulike behovene og vil kunne skape grobunn for et bredt engasjement. Diakoniutvalget bør ivareta behovet for opplæring av de frivillige til deres diakonale tjeneste, spesielt i de menigheter som ikke har en egen diakon.

I menigheter med egen diakon vil et samspill mellom diakoniutvalget og diakonen kunne styrke muligheten for et sterkt diakonalt arbeid som også strekker seg utover menighetens egne medlemmer.

Diakon

Det normale bør være at diakonen er ansatt i menigheten på tilsvarende måte som prestene. Alternativt eller eventuelt i tillegg, kan det være aktuelt med ulønnende diakoner som er valgt for en bestemt periode slik som de eldste.

Formelt bør beslutningen om å ansette, eventuelt velge, diakon tas av menigheten i menighetsmøtet, jevnfør Grunnreglenes § 8.2, andre avsnitt.

Tjenesten som diakon i en DELK-menighet er normalt en vigslet tjeneste, og diakonen vil være omfattet av tilsynsmannens tilsynsansvar på linje med prestene og de eldste. Dersom diakonen velges på åremål, bør diakonen innsettes under en gudstjeneste slik som for de eldste.

Diakonen skal ha en helhetlig omsorg for mennesker. Å dele Guds Ord og drive sjelesorg vil være en naturlig del av tjenesten. Diakonen organiserer menighetens diakonale arbeid ved å oppmuntre til frivillighet, og ha et helhetlig blikk på menighetens ressurser og menneskers / grupper behov. Diakonen kan gjerne ha ansvaret for opplæring av de frivillige til deres diakonale tjeneste.

Det er naturlig at diakonen assisterer presten når menigheten feirer nattverd, slik som de eldste. Dette vil være med på å synliggjøre for menigheten at diakonien springer ut av nattverdfellesskapet. I nært samarbeid med – eventuelt med fullmakt fra - menighetens prest bør også diakonen kunne meddele nattverd til mennesker som ikke er i stand til å delta i nattverdfellesskapet i kirken – gå sognebud.

Diakonens tjeneste må også ellers synliggjøres som en viktig del av menighetens arbeid, og det må være tydelig at diakonen samarbeider tett med eldste og prest.

Organisatorisk vil diakonen normalt være underlagt menighetens eldsteråd eller menighetens styre. Diakonen vil ikke ha ansvar for lærespørsmål i menigheten, men ellers er det naturlig at diakonen er del av menighetens ledelse slik som de eldste og prest og eventuelle valgte styremedlemmer. I menigheter der det er en daglig leder, er det naturlig at denne rollen ivaretas av en medarbeider med et ansettelsesforhold. En ansatt diakon kan således gjerne ha dette ansvaret hvis forholdene ellers ligger til rette for det. Hvis presten er daglig leder, vil diakonen til daglig være underlagt presten.

I praksis vil diakonen ha et nært samarbeid med diakoniutvalget, og gjerne også være en del av og / eller leder for dette. Diakonen vil utføre sitt arbeid i henhold til de diakoniplaner som er vedtatt av menighetsledelsen etter innstilling fra diakoniutvalget, og ellers i henhold til øvrig rammeverk fastsatt av menighetens ledelse og av kirkesamfunnets besluttede organer forøvrig.

Siden det ikke er krav til utdanning hos prestene i DELK, er det vanskelig å kreve en bestemt utdanning for diakoner. Det vil likevel være slik at noen gjennom valg av utdanning har vist seg særlig skikket til en slik tjeneste. Som for prestene bør personlig egnethet og åndelig innsikt veie tyngre enn formell utdanning.

Diakonimedarbeidere

Enkelte menigheter kan finne det mer hensiktsmessig å ha ulønnede diakonimedarbeidere i stedet for ansatt eller valgt innsatt diakon. Med diakonimedarbeider tenkes i denne forbindelse på menighetsmedlemmer som er kallet til spesielle diakonale oppgaver for en avgrenset tidsperiode. Slike diakonimedarbeidere bør være underlagt diakoniutvalget.

I menigheter der ressurser og behov ligger til rette for det, kan man også tenke seg at man har slike diakonimedarbeidere i tillegg til ansatt eller valgt innsatt diakon. I slike tilfeller bør diakonimedarbeidere være underlagt den innsatte diakonen.

Diakoniplan

Hver menighet bør til enhver tid ha en oppdatert diakoniplan. Det er naturlig at den gjennomgås og justeres minst en gang i året, før det ordinære menighetsmøtet. Som vedlegg til dette dokumentet er en kortfattet veiledning til diakoniplanlegging, samt et eksempel på en diakoniplan for en menighet.

4.3 DELK sentralt og diakonien i menighetene

Tilsynsansvar

DELKs tilsynsman har det overordnede ansvaret for at DELKs menigheter fungerer som forutsatt. Dermed har han også slikt overordnet ansvar for at den enkelte menighet ivaretar sitt ansvar for diakonien. På samme måte som han har tilsyn med prestene, de eldste og øvrige forkynnere, har han også ansvaret for innsatte/vigslende diakoner.

Sentral diakonimedarbeider / diakonikonsulent

En posisjon som sentral diakonimedarbeider / diakonikonsulent i DELKs administrasjon med diakoni som sitt ansvarsområde, vil kunne være med å ivareta tilsynsmannens ansvar for diakonien i den enkelte menighet. Vedkommende vil også kunne styrke diakoniarbeidet i de menigheter der det er spesielt behov for det. Denne diakonale fagpersonen vil også i samarbeid med tilsynsmannen, hovedstyret og rådsrådet, kunne komme med innspill og ta initiativ til diakonale oppgaver som kirkesamfunnet kan / skal utøve i fellesskap, peke på nye utfordringer, bistå med utarbeidelse av diakoniplaner og lignende oppgaver.

Sentralt diakonforum

DELK sentralt vil legge til rette for et felles forum for alle diakoner ansatt / engasjert i DELK, som samles noen ganger i løpet av året, på linje med prestene i DELK. Forumet for diakonene har en viktig oppgave når det gjelder kontakt og fellesskap, og å gi hverandre ideer og faglig fordypning.

Det vil også bli lagt til rette for minst ett årlig møte mellom prestene og diakonene i DELK, slik at kontakten og fellesskapet mellom disse kan utdypes, til beste for tjenesten i kirkesamfunnet.

Diakonens synlighet og rolle i menighetens hovedsamling

Det er viktig at diakonen er synlig ikke bare i aktiviteter og oppgaver gjennom uken, men også i menighetens hovedsamling søndag. DELK sentralt vil legge til rette for at diakonens rolle og oppgaver i menighetens hovedsamling ikke varierer unødvendig mye fra menighet til menighet. Tilsvarende gjelder for spesielle klesplagg / kjennetegn som DELKs diakoner bærer.

4.4 Diakonien i menighetene i lys av DELKs grunnregler og innarbeidede organisasjons- og ledelsesforhold

Tradisjonelt har DELKs ordninger – inklusive grunnregler og lignende – vært preget av at den organiserte diakonien ikke har hatt den plass den bør ha i vår tid, og slik dette har kommet til uttrykk i dette dokumentet. Intet i dette dokumentet vil imidlertid være i strid med dagens grunnregler. På den annen side er grunnreglene stadig under utvikling, og det blir vedtatt endringer i grunnreglene på de fleste av generalforsamlingene i DELK. Det er derfor mulig å gjøre endringer i grunnreglene slik at de til enhver tid er tilpasset de muligheter og utfordringer menighetene og kirkesamfunnet har innen diakoni.

5. Sluttord

På den ene siden viser dette dokumentet at kirkens fokus på diakoni har skiftet gjennom tidene, at diakonien har gjennomgått mange faser og at diakoniens historie er uløselig knyttet til kirkehistorien og de stadig skiftende forhold i samfunnet. På den annen side håper vi at dokumentet vil bidra til at den enkelte menighet vil ta sitt ansvar for diakonien ut fra de forutsetninger og behov som råder i vår tid.

Det er vår bønn og vårt håp at hver menighet og hvert menighetslem i all sin tjeneste vil ha Jesus Kristus som forbilde. Han viste seg også som den fullkomne diakon. Han gikk omkring på jorden og så og helbredet mennesker fra alle lag i samfunnet, og forkynte og talte uredd all urett midt imot. Jesu budskap om at vi ved troen på ham får nåde og tilgivelse for alle våre synder, bør kalle oss som enkeltkristne, som menigheter og som kirkesamfunn til tjeneste for våre medmennesker. På denne måten vil diakonien være i samsvar med DELKs motto:

I Jesus, for hverandre, ut i verden!

Vedlegg:

- Veiledning for diakoniplanlegging i en menighet
- Diakoniplan for Ryenberget menighet pr jan 2018

Veiledning for diakoniplanlegging i en menighet

Diakoniarbeidet i Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn DELK, omfatter mange oppgaver med til dels stor variasjon. I tillegg må en diakoniplan tilpasses den lokale menighet med hensyn til oppgaver og ressurser. Disse kan skifte fra tid til annen, slik at planen må oppdateres for å være a jour.

Med diakonitjeneste vitner vi om den kjærlighet Jesus Kristus har elsket oss med, og er en etterfølgelse av det eksempel han har gitt oss. Det handler om å bygge et fellesskap som i Kristi kjærlighet tjener mennesker i ord og handling.

Arbeidet med diakoniplan

Et diakoniutvalg er ansvarlig for diakonitjenesten i en menighet. Det er underlagt Eldsterådet og valgt av menigheten. Dersom det er ansatt en diakon, vil denne være den som daglig har ansvar for en del av tjenestene, i samråd med diakoniutvalget. Vi har for oversiktens skyld valgt å dele de forskjellige oppgavene i tre hovedområder. Vi tror disse kan tilpasses både store og små menigheter. Disse er:

- **Omsorg – å få og gi**
- **Tjeneste – å dele og fordele**
- **Fellesskap – å se og bli sett**

Innen hvert hovedområde settes opp aktuelle tiltak etter behov og ressurser. Vi tror det er viktig at dette blir konkrete og mest mulig praktiske oppgaver som alle kan kjenne seg igjen i. Dette er spesielt viktig den første gangen en menighet lager en diakoniplan. Konkrete, praktiske og lett gjenkjennelige oppgaver vil lette den daglige prioritering og gjennomføring. Dette kan gjøres mer omfattende, og eventuelt med underpunkter senere, når man får mer erfaring.

Det settes opp og gjennomgås **Tiltak** innen hvert hovedområde. Disse nummereres og kan suppleres og utdypes etter behov.

Fokuspunkter for hvert tiltak bør være:

Mål: Hva ønskes oppnådd? Vurder gjerne hvordan tiltaket kan måles med hensyn til vellykkethet, der dette er praktisk mulig.

Gjennomføring: Hvordan skal det gjennomføres? Spesielle tider i løpet av et år?

Samarbeid med: Hvem er det naturlig å samarbeide med?

Ansvar: Hvem er den ansvarlige for den daglige utførelse?

Merknader: Her settes opp nødvendige kommentarer og suppleringer.

Jf ovennevnte fokuspunkter i matrisen / tabellen i *Diakoniplan for Ryenberget kirke*. Ved utfylling av fokuspunkter er det naturlig å bruke stikkord.

Det vises til et eksempel på en diakoniplan: *Diakoniplan for Ryenberget kirke pr jan 2018*, (vedlagt).

DIAKONIPLAN for Ryenberget kirke pr jan 2018

«Diakoni er kirkens omsorgstjeneste forankret i Guds Ord og sakramentene. Menigheten kalles til å bygge et fellesskap som i Kristi kjærlighet tjener mennesker i ord og handling. Diakonien skal på en særlig måte rettes mot dem som har utfordringer og vanskeligheter.» Jfr. definisjonen i Styringsdokument for Diakonitjenesten i DELK - 2018.

Diakoni er ikke noe nytt i vår kirke. Gjennom hele DELKs historie har medlemmene vist omsorg for hverandre gjennom å skape nære fellesskap, hjelpe de nødlidende og besøke ensomme og syke. Også i dag utøves det mye diakonalt arbeid, både organisert og uorganisert, i vår kirke.

Diakoniplanen skal være et praktisk arbeidsverktøy for det diakonale arbeidet. Den skal hjelpe oss til å prioritere ut fra de ressursene vi har, og være et aktivt arbeidsredskap for diakoni, diakoniutvalg, stab og frivillige medarbeidere i menigheten. Vi ønsker å møte «hele mennesket» med alle behov og i alle aldersgrupper. Planen tar utgangspunkt i eksisterende aktiviteter og arbeidsområder. I tillegg ønsker vi å være mer synlig i nærmiljøet og henvende oss til grupper vi ikke møter gjennom det eksisterende menighetsarbeidet.

Vi har i denne planen valgt tre hovedområder, med tilhørende ansvar og utfordringer:

- **Omsorg – å få og gi**
- **Tjeneste – å dele og fordele**
- **Fellesskap – å se og bli sett**

1. Omsorg - å få og gi

Tiltak	Mål	Gjennomføring	Samarbeid med	Ansvar	Merknader
1) Besøktjeneste. Fast, sporadisk	Vise omsorg for mennesker i vanskelige livssituasjoner	Organisere besøktjeneste	Prest, frivillige	Diakon / Prest	
2) Hjelpetjeneste/ kirkeskyss	Alle skal oppleve seg som en del av fellesskapet så langt det er mulig. Bidra med praktisk hjelp til dem som ikke har andre å spørre	Tilbud om skyss til kirken og til andre møter/arr. Se gudstj.-listen	Frivillige		Vi ønsker en koordinator for dette. Økende utfordringer
3) Samtale, sjelesorg. Forbønn	Være til stede for mennesker i sorg og vanskelige livssituasjoner		Stab	Prest / Diakon	Synliggjøre på nettet
4) Åpen kirke, Forbønns-tjeneste. Bønnegruppe	Omslutte stab, frivillige og menighet med forbønn	Frivillige	Frivillige / Stab		«Åpen kirke» samles til stillhet,

					bønn og ettertanke
5) Delta i skolehverdagen	Bistå der det er behov for omsorgstjeneste	Diakon	Skole	Prest / Diakon	

2. Tjeneste – å dele og fordele

Tiltak	Mål	Gjennomføring	Samarbeid med	Ansvar	Merknader
1) Rettferdig handel	Sørge for at menigheten handler rettferdig	Rettferdig kaffe. Bruke lite engangsutstyr	Stab	Diakon	Porselen er innkjøpt for daglig bruk
2) Misjonsmiddag	Inntektsbringende tiltak for misjonssaken. Misjons-informasjon	Halvårlig, årlig	Diakoniutvalg. Stab / frivillige	Diakoniutvalg	
3) Misjonsmesse	Sosial menighets-dag. Salgsinntekter til misjon. Misjons-informasjon	November/ desember. Årlig	Stab / frivillige / Misjonsgruppe	Diakon / Stab, frivillige	
4) Forkynnelse om og til diakonalt arbeid	At mange finner sin tjeneste i fellesskapet	Tema-kvelder. Tjenesteoppfordring og utrustning. Invitere diakonale org.	ER / Stab / Diakon	Diakon / Prest	Det er et ønske om å være mer konkret på oppgaver i forkynnelse
5) Foreslå å planlegge hjelpesendinger og nødhjelp	Delta i hjelp til en verden i nød. Hjelp til flyktninger. Naturkatastrofer	Vurdere samarbeid med andre organisasjoner	ER / Stab / Diakon	ER	

3. Fellesskap – å se og bli sett

Tiltak	Mål	Gjennomføring	Samarbeid med	Ansvar	Merknader
1) 5 ^{ern}	Fellesskap for familier, skole og menighet, barn og voksne	5 ganger høst 5 ganger vår 16.30-19.00	Frivillige	Diakon	Godt tiltak. Trenger flere ressurser.
2) Kirkekaffe	Sørge for at kirkekaffen blir en inkluderende møteplass	Så ofte som mulig	Frivillige	Diakon	Samlingene er godt besøkt
3) «7 til kvelds»	Bli kjent på tvers av alders-grupper	Etter avtale		Frivillige	Det undersøkes nærmere hvordan dette best kan gjøres. Jfr. Granly
4) Seniortreff for pensjonister og andre	Skape fellesskap og lage et sosialt og åndelig møtested for de eldre i menigheten	8-10 samlinger pr år. Utgangspunkt: 1 gang pr måned 12.00-15.00	Frivillige	Diakon	
5) 50 års kull	Fellesskap med gamle kjente	Hvert annet år	Stab / frivillige	Diakon	
6) Menighets-weekend	Verdi ved å samle menigheten, barn, voksne og eldre i andre omgivelser	Hvert annet år, høst eller vår	Frivillige	Stab / Diakoniutvalg	
7) Medarbeiderfest	Å se medarbeidere og vise at vi setter stor pris på tjeneste og medarbeiderfellesskapet	Hvert annet år	Stab og diakoniutvalg	Diakon / Stab	
8) Utvidet diakonalt arbeid knyttet til inkluderende fellesskap,	Vurdere tiltak for å utvikle et bredere samarbeid med bydelen, frivillighets-sentralen eller andre aktører i byen / naboer etc				Diakoniutvalget. Har startet leksehjelp for innvandrere. Nabolagskafe

barn, ungdom og voksne					vurderes senere.
9) Felleskap for konvertitter					Dette er et tiltak som involverer flere enn diakoniutvalget. Vi må være forberedt på at dette kan bli aktuelt
10) «Bli kjent»-samling for nye medlemmer	Få gjensidig informasjon og dele tro og liv	Når nye medlemmer melder seg inn	ER / Stab	ER / Diakon	Vi tar initiativ til et opplegg ved et egnet møte- / treffpunkt